

Kommunernes udgifter til det specialiserede socialområde, 2012-2022 – En analyse af sammensætning og udvikling i kommunale udgifter til det specialiserede socialområde

Hovedresultater

VIVE

Hovedresultater

Kommunerne fik med kommunalreformen i 2007 det fulde myndigheds-, finansierings- og forsyningsansvar på det specialiserede socialområde, herunder det specialiserede voksenområde og det specialiserede børn- og ungeområde. Udgifterne til det specialiserede socialområde er steget gennem en årrække, bl.a. fra 2018 til 2022. De stigende udgifter til området udfordrer kommunernes samlede økonomi og muligheder for at prioritere udgifter til service på andre velfærdsområder (Houlberg og Dalsgaard, 2023).

I dette notat ser vi nærmere på udgiftsudviklingen og -sammensætningen på det specialiserede socialområde over en længere årrække; fra 2012 til 2022.

Udgifterne til voksenområdet er steget med 22 % fra 2012 til 2022

Kommunernes udgifter til det specialiserede voksenområde er steget med 6,6 mia. kr. fra 2012 til 2022 (2023-priser), svarende til en stigning på 22 %. I 2012 brugte kommunerne 30,1 mia. kr., og det beløb var steget til 36,7 mia. kr. i 2022. For at kunne sammenligne fra 2012 til 2022 har vi udeladt visse udgifter, herunder til praktisk hjælp og hjælpemidler til borgere med handicap, forebyggende gruppebaseret hjælp samt særlige pladser på psykiatrisk afdeling.

Der er forskel på udviklingen i udgifterne mellem forskellige indsatser. Udgifterne til krisecentre, forsorgshjem og herberger efter servicelovens §§ 109-110 er steget med knap 0,9 mia. kr. fra 2012 til 2022, svarende til 75 %. Udgifterne til længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 er faldet med 3,0 mia. kr., svarende til et fald på 31 %, udgifterne til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 har været relativt uændret, mens udgifterne til støtte i botilbudslignende tilbud og eget hjem er steget med 8,9 mia. kr., svarende til 200 %.

Botilbud står for 55 % af udgifterne i 2022

Hvis man medregner udgifter til praktisk hjælp og hjælpemidler, forebyggende gruppebaseret hjælp og særlige pladser på psykiatrisk afdeling, er de samlede udgifter til det specialiserede voksenområde 40,5 mia. kr. i 2022. Heraf udgør udgifterne til botilbud og botilbudslignende tilbud mere end halvdelen (55 %), svarende til 22,2 mia. kr. 14 % af de samlede udgifter (5,6 mia. kr.) går til hjælp og støtte i eget hjem, mens 11 % (4,3 mia. kr.) går til dagtilbud til voksne. Sammensætningen af udgifterne er relativt uændret fra 2018 til 2022. Dog udgjorde udgifter til botilbud og botilbudslignende tilbud 53 % i 2018 og 55 % i 2022. De samlede udgifter til det specialiserede voksenområde er i 2018-2022 steget med 10 %.

Udgifterne til børn- og ungeområdet er steget med 7 % fra 2012 til 2022

På det specialiserede børn- og ungeområde er de samlede udgifter steget fra 19,7 mia. kr. i 2012 til 21,0 mia. kr. i 2022 (2023-priser), svarende til en udgiftsvækst på 7 %. Denne udgiftsstigning dækker over fald i nogle udgifter og stigninger i andre. Udgifterne til forebyggende foranstaltninger er steget mest (49 %), mens udgifterne til anbringelser på døgninstitutioner er faldet mest (23 %).

Flere penge til forebyggelse, færre til anbringelser

De forskellige udgiftsudviklinger har medført en ændret sammensætning af udgifterne i perioden, hvor der er sket en bevægelse hen imod lavere udgifter til anbringelser og højere udgifter til forebyggelse. Således udgjorde udgifter til anbringelser på døgninstitutioner, opholdssteder og i plejefamilier 58 % af de samlede udgifter i 2012, mens de i 2022 udgjorde 50 %. Udgifterne til forebyggende foranstaltninger udgjorde 24 % af de samlede udgifter i 2012, mens det var 34 % i 2022.

Fakta om undersøgelsen

Notatets opgørelser af udgifter bygger på kommunernes indberettede regnskabsoplysninger til Danmarks Statistik i perioden 2012-2022.

Kommunernes udgifter opgøres som nettodriftsudgifter, dvs. at indtægter fra refusion ikke indgår i udgiftsopgørelserne. Disse er dog belyst særskilt.

I opgørelserne af udgifternes udvikling over tid er der så vidt muligt taget højde for kontoplanændringer i perioden. Alligevel er der et vist forbehold for sammenlignelighed over tid knyttet til tallene. På voksenområdet er der navnlig forbehold for udviklingen fra 2017 til 2018, mens der på børn- og ungeområdet navnlig er forbehold for udviklingen fra 2016 til 2017.

Kommunernes udgifter til det specialiserede socialområde, 2012-2022 – En analyse af sammensætning og udvikling i kommunale udgifter til det specialiserede socialområde

VIVE/2024

HR_301185_Version 1.1